

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:
Декан факультету

проф. Є. В. Мироненко / /
«_3_» ___09___ 2024_р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри філософії та СПН
Протокол №1 від 3.09.2024р.

В. о. завідувача кафедри
доц. О.П. Кваша / /

**Робоча програма навчальної дисципліни
«ТРУДОВЕ ПРАВО»**

Розробник: В. І. Мельченко, канд. юрид. наук

Краматорськ – Тернопіль 2024

І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: дисципліна вільного вибору циклу загальної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): знання, набуті в результаті вивчення дисципліни «Правознавство».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» є трудові правовідносини, які виникають при: здійсненні найманим працівником права на працю та відпочинок; забезпеченні гарантій працевлаштування жінок, неповнолітніх, інвалідів; укладенні та розірванні трудових договорів; забезпеченні зайнятості, профорієнтації і працевлаштування; професійному відборі, професійній підготовці й підвищенні кваліфікації кадрів; укладанні і виконанні колективних договорів; нагляді і контролі за охороною праці й дотриманням трудового законодавства; розгляді трудових спорів; соціально-партнерські відносини; тощо.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,5	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> (шифр і назва)	Дисципліна циклу загальної підготовки
Модулів – 2	Спеціальність: <u>052«Політологія»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки: 2-й
Змістових тем– 15		Семестр 4-й
Загальна кількість годин – 135		Лекції 36/4 год.
Дисципліна Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0 самостійної роботи здобувача – 4,5		Практичні 18/0 год.
		Самостійна робота 81/131 год.
	Вид контролю: залік	
Курсова робота – не передбачено		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 54/81; для заочної форми навчання – 4/131.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Трудове право» є однією із складових комплексної підготовки фахівців 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія».

Мета дисципліни «Трудове право» - опанування здобувачами системи знань з трудового права України; акцентування уваги здобувачів на складних теоретичних та практичних проблемах трудових правовідносин; формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування норм трудового права.

Завдання дисципліни:

- вивчення здобувачами вищої освіти системи джерел трудового права;
- розширення кола теоретичних знань у сфері правового регулювання трудових відносин;
- самостійне застосування здобувачами положень законодавства в галузі забезпечення захисту трудових прав суб'єктів трудових правовідносин;
- аналіз існуючої судової практики у сфері праці щодо розв'язання спорів між учасниками трудових правовідносин;

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Трудове право» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми	
Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	

Дисципліна «Трудове право» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **програмних результатів навчання**:

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми
РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

Результати навчання за дисципліною та теми, завдяки вивченню яких вони формуються:

Результати навчання		Перелік тем
P1	Здатність визначати поняття та особливості суспільних відносин, що підпадають під регулювання трудового права. Застосовувати методи трудового права	1
P2	Здатність здійснювати збір, порівняння та аналіз матеріалів з різних джерел трудового права України.	2
P3	Здатність застосовувати основні положення нормативно-правових актів для встановлення правового статусу суб'єктів трудових правовідносин	3, 4
P4	Здатність визначати основні положення колективного договору, його зміст та сторони, наслідки невиконання умов колективного договору	5
P5	Здатність застосовувати основні положення нормативно-правових актів щодо здійснення державної політики в сфері зайнятості.	6
P6	Вміння застосовувати положення чинних нормативно-правових актів для укладення, зміни умов та припинення трудових договорів, регулювання оплати праці, робочого часу та часу відпочинку, вирішення трудових спорів	7, 8, 9, 10, 15
P7	Здатність вирішувати питання по застосування заходів заохочення та дисциплінарної відповідальності	11
P8	Здатність вирішувати проблемні питання, що виникають в процесі притягнення працівників та роботодавця до матеріальної відповідальності	12
P9	Здатність застосовувати положення нормативно-правових актів для вирішення окремих питань, які впливають із заподіяння життя та здоров'ю в трудовому праві	13, 14

Співвідношення результатів навчання за дисципліною із програмними результатами навчання:

<i>Результати навчання за дисципліною</i>	<i>Програмні результати навчання</i>
	PH06
P 1	+
P 2	+
P 3	+
P 4	+
P 5	+
P 6	+
P 7	+
P 8	+
P 9	+

Для досягнення результатів навчання за дисципліною (Р), підготовка здобувача спрямована на опанування:

знань:

- поняття предмету, методів та системи трудового права;
- особливостей локального регулювання соціально-трудоких відносин;
- поняття «суб'єкт трудового права», його складових елементів, видів та змісту правового статусу суб'єктів трудового права;
- порядку та особливостей укладення колективного договору;
- основних принципів державної політики зайнятості населення;
- порядку укладення, зміни умов та припинення трудового договору;
- понять «робочий час» та «час відпочинку»;
- особливостей правового регулювання оплати праці;
- порядку та умов притягнення до дисциплінарної відповідальності;
- підстав застосування матеріальної відповідальності;
- порядку вирішення трудових спорів.

умінь:

- використовувати положення науки трудового права в практичній діяльності;
- формулювати та роз'яснювати зміст і значення трудових правовідносин;
- орієнтуватися у системі норм трудового законодавства;
- правильно кваліфікувати трудові відносини, відмежовувати їх від відносин, що регулюються іншими галузями права;
- тлумачити чинне законодавство про працю та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення.

комунікацій:

- донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду.

автономності та відповідальності:

- відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах;
- відповідальність за власний професійний розвиток.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	пз	лаб	с.р		л	пз	лаб	с.р
Змістовий модуль 1										
Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права	8	2	1		5	8	0,5			7,5

Тема 2. Джерела трудового права	8	2	1		5	8	0,5			7,5
Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	9	2	2		5	9				9
Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин. Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань	9	2	1		6	9				9
Тема 5. Колективні договори і угоди	8	2	1		5	8				8
Змістовий модуль 2										
Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування	9	2	1		6	9				9
Тема 7. Трудовий договір	10	6	3		1	10	1			9
Тема 8. Робочий час	10	2	1		7	10	0,5			9,5
Тема 9. Час відпочинку	9	2	1		6	9				9
Тема 10. Оплата праці	10	4	2		4	10	0,5			9,5
Змістовий модуль 3.										
Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві	9	2	1		6	9	0,5			8,5
Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	9	2	1		6	9				9
Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві	9	2	0,5		6,5	9				9
Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці	9	2	0,5		6,5	9				9
Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів	9	2	1		6	9	0,5			8,5
УСЬОГО ГОДИН	135	36	18	0	81	135	4	0	0	131

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права

Поняття трудового права та його значення як однієї з провідних галузей у системі права України. Предмет та метод трудового права. Система трудового права і система трудового законодавства. Функції трудового права: поняття та види. Поняття і значення основних принципів трудового права. Наука трудового права. Трудове право як навчальна дисципліна.

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права, їх класифікація та види. Конституція України – фундаментальна основа трудового законодавства. Трудове законодавство України та норми міжнародного права. Підзаконні нормативно-правові та локальні акти як джерела трудового права.

Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Трудові правовідносини: поняття, ознаки та загальна характеристика трудових правовідносин. Сторони і зміст трудових правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Трудова правосуб'єктність та її особливості. Роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин. Основні права та обов'язки роботодавця. Роботодавець-фізична особа як сторона трудового договору.

Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин.

Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань

Право працівників на об'єднання: міжнародні юридичні стандарти. Порядок утворення, легалізації та припинення діяльності профспілок. Права, гарантії та обов'язки профспілок. Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві. Гарантії діяльності профспілок.

Мета, завдання, функції організацій роботодавців та практика їх утворення в Україні. Правовий статус організацій роботодавців та їх об'єднань. Порядок створення та припинення організацій роботодавців. Повноваження роботодавців та їх організацій і об'єднань у колективно-договірному регулюванні трудових відносин.

Тема 5. Колективні договори і угоди

Поняття і сторони колективного договору. Зміст колективного договору. Колективні угоди та їх значення у регулюванні трудових відносин. Колективні переговори з укладення та підписання колективних договорів і угод. Контроль за виконанням колективного договору. Відповідальність за порушення і невиконання умов колективного договору.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування

Поняття зайнятості, категорії зайнятого населення і основні державні гарантії у сфері зайнятості. Безробітні громадяни: поняття, порядок реєстрації, правовий статус. Особи, які не можуть бути визнані безробітними. Підходяща робота та критерії її підбору. Державна служба зайнятості та її повноваження. Правові питання працевлаштування державною службою зайнятості. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Принципи та суб'єкти страхування. Страховий стаж. Допомога по безробіттю та визначення її розміру. Особливості працевлаштування за допомогою посередницьких організацій.

Тема 7. Трудовий договір

Трудовий договір: поняття, види та значення. Контракт як форма трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору, його істотні умови. Гарантії прав і обмеження прав особи при укладенні трудового договору. Прийняття на роботу і оформлення трудового договору. Трудові книжки: порядок ведення, зберігання та видачі при звільненні. Зміна умов трудового договору. Поняття переведення на іншу роботу. Переміщення на інше робоче місце. Відсторонення працівника від роботи. Поняття «припинення трудових правовідносин» й «розірвання трудового договору». Підстави припинення трудових правовідносин, їх класифікація. Припинення трудових правовідносин за взаємною згодою сторін. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Загальні та спеціальні юридичні гарантії працівникам, що звільняються з ініціативи роботодавця. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Попередня згода профспілкового органу на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору. Припинення трудових правовідносин у зв'язку з порушенням правил прийняття на роботу. Порядок оформлення звільнення. Строки розрахунку зі звільненим працівником. Вихідна допомога.

Тема 8. Робочий час

Поняття робочого часу. Види робочого часу та його нормування. Режим робочого часу та його види. Характеристика робочого часу нормальної тривалості, скороченого та неповного. Надурочна робота та ненормований робочий час. Облік робочого часу.

Тема 9. Час відпочинку

Поняття та види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні. Відпустки, їх види та порядок надання. Щорічні відпустки працівників та їх види. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки. Соціальні відпустки. Відпустка без збереження заробітної плати.

Тема 10. Оплата праці

Право працівника на оплату праці. Поняття оплати праці та її структура. Основна заробітна плата, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Функції заробітної плати: відтворювальна, стимулююча, соціальна. Державне та договірне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата: поняття і значення. Порядок встановлення і застосування різних форм матеріального стимулювання праці. Погодинна система оплати, її різновиди. Відрядна система, її різновиди. Поняття та значення тарифної системи. Основні елементи тарифної системи: тарифна ставка, тарифна сітка,

тарифний розряд, тарифно-кваліфікаційний довідник. Поняття гарантійних, компенсаційних виплат та доплат. Відповідальність за порушення законодавства про оплату праці.

Змістовий модуль 3.

Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві

Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Внутрішній трудовий розпорядок на підприємствах, в установах та організаціях. Правила внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Юридична відповідальність за порушення трудової дисципліни. Поняття дисциплінарної відповідальності у трудовому праві. Дисциплінарні стягнення: поняття, види. Підстава дисциплінарної відповідальності, склад дисциплінарного проступку. Процедура накладення стягнення. Дисциплінарне звільнення.

Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття і загальна характеристика матеріальної відповідальності, її відмінність від цивільно-правової відповідальності. Підстава та умови матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності. Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування. Особливості матеріальної відповідальності роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Відшкодування моральної шкоди.

Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві

Зміст охорони праці як інституту трудового права. Основні напрям державної політики у сфері охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці та здоров'я на виробництві. Організація охорони праці працівників на підприємстві. Спеціальні правила охорони праці на важких, небезпечних та шкідливих роботах. Охорона здоров'я жінок, неповнолітніх і осіб зі зниженою працездатністю. Соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, пов'язаних з виробництвом.

Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці

Поняття та основні види нагляду і контролю у сфері застосування праці. Державний нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці. Органи державного нагляду та їх повноваження. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю та про охорону праці на виробництві.

Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів

Поняття та види трудових спорів (конфліктів). Індивідуальні трудові спори: поняття, види, причини виникнення та способи вирішення. Порядок вирішення трудових спорів у комісії з трудових спорів (КТС). Судовий порядок розгляду трудових спорів. Порядок поновлення працівника на роботі та оплата вимушеного прогулу.

Поняття, предмет і сторони колективних трудових спорів. Формування вимог найманих працівників та момент виникнення колективного трудового спору. Порядок вирішення колективних трудових спорів. Органи з розгляду колективних трудових спорів. Конституційне право працівників на страйк. Правові наслідки законного та незаконного страйку.

6. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права	2	0,5
2	Тема 2. Джерела трудового права	2	0,5
3	Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	2	
4	Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин. Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань	2	
5	Тема 5. Колективні договори і угоди	2	
6	Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування	2	
7	Тема 7. Трудовий договір	6	1
8	Тема 8. Робочий час	2	0,5
9	Тема 9. Час відпочинку	2	
10	Тема 10. Оплата праці	4	0,5
11	Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві	2	0,5
12	Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	2	
13	Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві	2	
14	Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці	2	
15	Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів	2	0,5
Всього годин		36	4

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права	1	-
2.	Тема 2. Джерела трудового права <i>Заняття 1 (семінар за темами 1, 2).</i>	1	-
3.	Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти <i>Заняття 2 (семінар за темою 3).</i>	2	-
4.	Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин. Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань	1	-
5.	Тема 5. Колективні договори і угоди <i>Заняття 3 (контрольна робота) Тем 1-5.</i>	1	-
6.	Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування	1	-
7.	Тема 7. Трудовий договір (Прийняття на роботу і оформлення трудового договору) <i>Заняття 4 (семінар за темами 6,7).</i> Тема 7. Трудовий договір (Зміни умов трудового договору. Припинення трудових правовідносин) <i>Заняття 5 (семінар за темою 7).</i>	3	-
8.	Тема 8. Робочий час	1	-
9.	Тема 9. Час відпочинку <i>Заняття 6 (семінар за темами 8-9)</i>	1	-
10.	Тема 10. Оплата праці <i>Заняття 7 (контрольна робота) Тем 6-10.</i>	2	-
11.	Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві	1	-
12.	Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору <i>Заняття 8 (семінар за темами 11, 12).</i>	1	-
13.	Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві	0,5	-
14.	Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці	0,5	-
15.	Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів <i>Заняття 9 (контрольна робота) Тем 11-15.</i>	1	-
Всього годин		18	0

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1	Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права	5	7,5
2	Тема 2. Джерела трудового права	5	7,5
3	Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти	5	9
4	Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин. Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань	6	9
5	Тема 5. Колективні договори і угоди	5	8
6	Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування	6	9

7	Тема 7. Трудовий договір	1	9
8	Тема 8. Робочий час	7	9,5
9	Тема 9. Час відпочинку	6	9
10	Тема 10. Оплата праці	4	9,5
11	Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві	6	8,5
12	Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	6	9
13	Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві	6,5	9
14	Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці	6,5	9
15	Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів	6	8,5
Всього годин		81	131

9. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота здобувача як невід'ємна складова освітнього процесу у закладі вищої освіти є однією з форм оволодіння навчальним матеріалом поза межами аудиторної роботи, в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Основні види самостійної роботи здобувача:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання індивідуальних завдань.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Що таке трудове право як галузь права, як наука і як навчальна дисципліна?
2. Які правовідносини складають предмет трудового права?
3. Покажіть на прикладах дію методів трудового права.
4. Які є види функцій трудового права і в чому полягає їхній зміст?
5. Назвіть види джерел трудового права й наведіть приклади.
6. Назвіть види суб'єктів трудового права та наведіть приклади.
7. Назвіть елементи правового статусу суб'єктів трудового права.
8. Визначте ознаки трудових правовідносин та наведіть приклади.
9. У зв'язку з якими юридичними фактами виникають трудові правовідносини?

10. Що розуміють під правоздатністю, дієздатністю та деліктоздатністю суб'єкта трудових правовідносин?
11. У чому полягає різниця між колективними договорами та угодами?
12. Яка загальна структура колективного договору?
13. Назвіть правову основу зайнятості населення та працевлаштування.
14. Дайте визначення трудового договору.
15. Назвіть основні групи умов змісту трудового договору та розкрийте їх сутність.
16. Чим відрізняється трудовий договір від трудового контракту?
17. Що таке зміна істотних умов праці?
18. Яке співвідношення понять «припинення» та «розірвання» трудового договору?
19. Розкрийте поняття робочого часу.
20. Назвіть види робочого часу та критерії його класифікації.
21. Чим відрізняється скорочений робочий час від неповного?
22. Охарактеризуйте поняття часу відпочинку в правовому та економічному аспектах.
23. Назвіть види часу відпочинку за чинним трудовим законом давством України.
24. Розкрийте поняття юридичного та економічного змісту за робітної плати. Який зараз розмір мінімальної зарплати в Україні?
25. Що таке норма праці, назвіть її види. Поясніть на прикладах.
26. Назвіть форми оплати праці та поясніть їх застосування на прикладах.
27. Назвіть системи оплати праці? Наведіть приклади.
28. Розкрийте поняття дисциплінарного проступку. Наведіть приклади.
29. Які види стягнень застосовуються при загальній дисциплінарній відповідальності?
30. Які види стягнень застосовуються при спеціальній дисциплінарній відповідальності?
31. Назвіть особливості спеціальної дисциплінарної відповідальності.
32. За які порушення трудової дисципліни допускається звільнення з роботи?
33. Назвіть умови та підстави матеріальної відповідальності у трудовому праві.
34. Чим матеріальна відповідальність у трудовому праві відрізняється від майнової відповідальності у цивільному праві?
35. В яких випадках у трудовому праві настає повна матеріальна відповідальність працівника?

Контроль систематичного виконання самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;

4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Самостійна робота студентів контролюється протягом семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладання матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) використання й аналіз додаткових літературних джерел;
- 5) наявність конкретних пропозицій;
- 6) якість оформлення.

10. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Охарактеризуйте поняття та предмет трудового права як галузі права. Місце трудового права в системі права України.

2. Визначте методи правового регулювання трудових відносин.

3. Охарактеризуйте функції трудового права. Відмежування трудового права від суміжних галузей права.

4. Охарактеризуйте систему трудового права України.

5. Визначте поняття джерел трудового права України та дайте їх класифікацію.

6. Визначте поняття та дайте класифікацію суб'єктів трудового права України.

7. Охарактеризуйте трудову правосуб'єктність власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу чи фізичної особи.

8. Охарактеризуйте державні органи, які виступають як суб'єкти трудового права.

9. Проаналізуйте поняття трудових правовідносин та їх види.

10. Дайте класифікацію правовідносин, що складають предмет трудового права.

11. Визначте умови та підстави виникнення трудових правовідносин.

12. Вкажіть зміст трудових правовідносин.
13. Визначте підстави виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.
14. Визначте поняття та сторони колективного договору. Мета укладання колективного договору.
15. Вкажіть зміст колективного договору. Інформаційні, нормативні, зобов'язальні, організаційні умови змісту колективного договору.
16. Визначте поняття колективних угод та їх види.
17. Проаналізуйте колективні переговори та укладання колективних договорів.
18. Визначте контроль за виконанням колективного договору, види відповідальності за невиконання зобов'язань колективного договору.
19. Статус трудового колективу у трудовому праві
20. Органи, які здійснюють працевлаштування.
21. Правовий статус громадян, які шукають роботу, і безробітних.
22. Порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних.
23. Матеріальне забезпечення на випадок безробіття.
24. Визначте розмежування прав трудових колективів і профспілок на підприємстві.
25. Визначте права та обов'язки профспілок. Дайте характеристику ЗУ «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»
26. Поняття і особливості трудового договору.
27. Зміст трудового договору.
28. Види трудового договору.
29. Порядок укладення трудового договору.
30. Зміна умов трудового договору.
31. Припинення трудового договору.
32. Поняття переведення та переміщення на іншу роботу.
33. Призначення випробувального строку при прийнятті на роботу.
34. Охарактеризуйте зміну істотних умов праці.
35. Охарактеризуйте розірвання трудового договору з ініціативи власника.
36. Охарактеризуйте розірвання трудового договору з ініціативи працівника.
37. Порядок оформлення звільнення. Розрахунок із звільненим працівником.
38. Поняття і види робочого часу.
39. Режим роботи. Ненормований робочий день.
40. Надурочні роботи. Робота понад встановлену тривалість.
41. Поняття «робочий час».
42. У чому полягає відмінність між скороченим та неповним робочим часом?

43. Особливості ненормованого робочого часу.
44. Поняття та види часу відпочинку.
45. Відпустки: поняття, види та порядок надання.
46. Соціальні відпустки та відпустки без збереження заробітної плати.
47. Поняття оплати праці.
48. Методи правового регулювання оплати праці.
49. Мінімальна заробітна плати та індексація заробітної плати.
50. Тарифна система оплати праці.
51. Нормування праці.
52. Система оплати праці.
53. Порядок виплати заробітної плати.
54. Гарантії і компенсаційні виплати.
55. Відповідальність за порушення у сфері оплати праці.
56. Поняття дисципліни праці та методи її забезпечення.
57. Внутрішній трудовий розпорядок
58. Державне та договірне регулювання оплати праці.
59. Дисциплінарна відповідальність.
60. Загальна характеристика матеріальної відповідальності.
61. Поняття та функції матеріальної відповідальності.
62. Підстава та умови матеріальної відповідальності.
63. Види матеріальної відповідальності працівників.
64. Визначення розміру шкоди, заподіяної працівникам, та порядок її відшкодування.
65. Матеріальна відповідальність роботодавця перед працівником

11. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Протягом семестру здобувачі вищої освіти денної форми навчання паралельно з аудиторними лекційними і практичними заняттями виконують індивідуальні завдання в вигляді реферату за означеними у таблиці 11.1 темами:

Таблиця 11.1

Теми та види індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми або тем, з яких виконується індивідуальне завдання	Назва і вид індивідуального завдання
1	Тема 1. Предмет, метод, принципи і система трудового права Тема 2. Джерела трудового права Тема 3. Трудові правовідносини та їх суб'єкти Тема 4. Правовий статус профспілок у сфері трудових відносин. Правовий статус роботодавців, їх організацій та об'єднань Тема 5. Колективні договори і угоди Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування Тема 7. Трудовий договір Тема 8. Робочий час Тема 9. Час відпочинку	Індивідуальне завдання № 1 – підготовка реферату за обраною темою (Додаток А)

	Тема 10. Оплата праці Тема 11. Трудова дисципліна та дисциплінарна відповідальність у трудовому праві Тема 12. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору Тема 13. Правове забезпечення охорони праці та здоров'я працівників на виробництві Тема 14. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства і законодавства про охорону праці Тема 15. Порядок вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів	
--	--	--

Індивідуальні завдання виконуються в рамках самостійної роботи студента з обов'язковими консультаціями викладача та оцінюються балами до загальної оцінки знань студентів.

Також протягом всього семестру питання самостійного опрацювання можуть бути оформлені студентом у вигляді реферату або презентації, які повинні мати науково-дослідний характер.

12. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 15.11.2020 р. протокол №4; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

МН 1 - пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі методи, методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (*пояснення, розповідь, лекція, бесіда, робота з підручником; ілюстрування, демонстрування, практичні і дослідні роботи*);

МН 2 - методи стимулювання навчальної діяльності (*навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні*);

МН 3 - методи контролю і самоконтролю у навчанні (*усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль і самооцінка*);

МН 4 - практичні методи навчання (*практичні роботи*);

МН 5 - самостійна робота з вивченням оприлюднених у системі Moodle електронних матеріалів з можливістю проведення консультацій.

МН 6 - виконання індивідуальних домашніх завдань.

13. МЕТОДИ, КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ОЦІНЮВАННЯ

(«Положення про організацію освітнього процесу в ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 15.11.2020 р. протокол №4; «Положення про навчальний дистанційний курс і організацію навчального процесу за заочною (заочно-дистанційною) формою в системі Moodle DDMA у ДДМА», затверджено Вченою радою ДДМА 23.06.2017 р. протокол №6).

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання:

МО 1. Попереднє (вхідне) оцінювання знань (письмовий метод або тестування).

МО 2. Поточне оцінювання (письмовий метод або тестування на лекційних та практичних заняттях та/або у системі Moodle, виконання модульних контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, зокрема розрахунково-аналітичних завдань, рефератів, презентацій).

МО 3. Тематичне або періодичне оцінювання (письмовий метод на лекційних та практичних заняттях, усне опитування або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle).

МО 5. Підсумкове (семестрове) оцінювання, зокрема: залік (письмовий метод або тестування, зокрема у системі Moodle).

Передбачається використання модульно-рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань здобувачів в кредитно-модульній системі є складання здобувачами всіх запланованих модулів. Формою контролю є накопичувальна система. Складання модуля передбачає виконання здобувачем комплексу заходів, передбачених семестровим графіком навчального процесу та контролю знань здобувачів, затверджених деканом факультету.

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань
з дисципліни для денної форми навчання.**

Вид навчальних занять та контролю	Розподіл між навчальними тижнями																		Вид підсумкового семестрового контролю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Практ. заняття		2		2		2		2		2		2		2		2		2	
Сам. робота	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	
Консультації				Конс												Конс			
Поточний контроль				УО				УО		УО		УО				УО			
Модулі	●—————			M1	●—————			M2	●—————			M3	●—————			●—————			
Контроль по модулю №1						КР1													
Контроль по модулю №2														КР2					
Контроль по модулю №3																		КР3	
Контроль самостійної роботи																ЗСР	ЗСР	ЗСР	

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; ДГ – ділова гра; КР – письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (реферат); Конс. – консультація; К – колоквіум.

**Система оцінювання знань здобувачів у 4 навчальному семестрі
для денної форми навчання**

СИСТЕМА ОЦІНКИ					
Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	відмінно	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його використання знань, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, які самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка
Усне опитування на семінарських заняттях або тестування за темами	5*4=20	81 - 89	B	добре	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
Виконання індивідуального завдання (реферат-презентація)	20	75 - 80	C		Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
		65 - 74	D	задовільно	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
Модульна контрольна робота № 1,2	20*3	30 - 54	FX	незадовільно	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Підсумкова атестація	100	0 - 29	F		Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни

З метою формування та реалізації індивідуальної траєкторії навчання здобувача визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, здійснюється шляхом оцінювання в межах певного контрольного заходу у відповідності до Положення про порядок визнання в Донбаській державній машинобудівній академії результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

**Система оцінювання знань здобувачів
заочної форми навчання**

Форма контролю	Кіл-ть балів		Стислий зміст контрольної точки	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
	<i>max</i>	<i>min</i>		
1. Підсумкова тестова контрольна робота	100	55	Підсумкова тестова контрольна робота складається із 20-ти тестів за темами Т1-Т15, обраних у випадковому порядку, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за підсумкову тестову контрольну роботу	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову тестову контрольну роботу – 0,4	
2. Залік	100	55	Підсумковий екзамєн складається із теоретичного та аналітично-розрахункового завдань, обраних у випадковому порядку за темами Т1-Т15, та виконується студентом індивідуально в системі Moodle DDMA	Здобувач виконав теоретичні та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Усього за залік	100	55	Ваговий коефіцієнт за підсумкову залікову роботу – 0,6	
Всього	100	55	Здобувач виконав тестові, теоретичні та аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за запланованими результатами навчання навчальної дисципліни.

14. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютери з програмним забезпеченням OpenOffice.org 4.1.7, Googledocs, Internet-браузер Google Chrome 85.04183.121.

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;
Система дистанційного навчання і контролю Moodle.

15. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

. Дистанційний курс «Трудове право» в системі дистанційного навчання і контролю Moodle ДДМА – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=53>.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30 , 23 лип.
2. Кодекс законів про працю України : затв. Законом УРСР від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — Дод. до № 50.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення : від 7 груд. 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1984. — Дод. № 5
4. Цивільний кодекс України. Прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. №11.
5. Про зайнятість населення : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5067-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 6.
6. Про охорону праці : Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 49.
7. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 17.
8. Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати : Закон України від 19 жовтня 2000 р. № 2050-III // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 49.
9. Про відпустки : Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 2.
10. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045 // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 45.
11. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22 червня 2012 р. № 5026-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 34.
12. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 36.

13. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03 березня 1998 р. № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 34.
14. Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 грудня 1992 р. № 14. — Із змінами і доповненнями станом на 03.12.1997. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-92#Text>
15. Про практику розгляду судами трудових спорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 р. — Із змінами і доповненнями станом на 25.05.1998. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92#Text>

Основна література

1. Боднарчук О. Г. Трудове право України : навч. посіб. / О. Г. Боднарчук, К. М. Васьківська, П. Р. Левчук. — Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. — 572 с.
2. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера. — Львів: ЛьвДУВС, 2017. — 564 с.
3. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. — Харків, 2019. — 408 с
4. Трудове право: навч. посіб. / І.Д. Шумляєва. — Дніпро: ГРАНІ, 2018. — 188 с.
5. Трудове право України: підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. — Київ: Центр учбової літератури, 2016. — 472 с.

Додаткова література

1. Золотухіна Л. О. Забезпечення інтересів працівників у змісті колективного договору / Л. О. Золотухіна // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2012. — № 2. 194–202 с.
2. Іншин М. І. Трудове право України: підручник / М. І. Іншин, В. І. Щербина. Харків. Діса плюс, 2014. 499 с.
3. Гетьманцева Н., Митрицька Г. Правові засоби в механізмі правового регулювання суспільних відносин у сфері найманої праці // Підприємництво, господарство і право. 2021. - №3. 132 – 140 с.
4. Трудове право (в схемах та визначеннях): навч. посіб. / Коваленко А. В., Юнін О. С., Савельєва М. О. та ін. — Дніпро: Видавець Біла К. О., 2017. — 166 с.

Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> .
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua
4. Офіційний вебпортал парламенту України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>
6. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України. Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua>
7. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу: <https://dsp.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації кадровиків України. Режим доступу: <http://www.kadrovik.ua>

Додаток А
Теми індивідуальних завдань (рефератів-презентацій) з дисципліни
«Трудове право»

1. Європейські міжнародні стандарти праці.
2. Державні гарантії трудових прав за законодавством України.
3. Міжнародна організація праці (МОП) та її нормотворча діяльність.
4. Поняття і значення основних принципів трудового права.
5. Проблеми вдосконалення трудового законодавства України.
6. Трудова правосуб'єктність та її особливості.
7. Роботодавець-фізична особа як сторона трудового договору.
8. Право роботодавців на об'єднання: міжнародні стандарти й зарубіжний досвід.
9. Гарантії прав особи при укладенні трудового договору.
10. Припинення трудового договору: поняття та класифікація підстав.
11. Трудові книжки: порядок ведення, зберігання та видачі при звільненні.
12. Поняття робочого часу і сучасні проблеми гарантій у сфері робочого часу.
13. Види робочого часу та його нормування.
14. Право працівника на оплату праці та його захист.
15. Поняття оплати праці та її структура.
16. Соціально-економічні аспекти оплати праці та її реформа в Україні.
17. Державне та договірне регулювання оплати праці.
18. Поняття і значення мінімальної заробітної плати: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
19. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення.
20. Внутрішній трудовий розпорядок: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
21. Дисциплінарні стягнення: поняття, види, порядок застосування (порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн).
22. Поняття і загальна характеристика матеріальної відповідальності, її відмінність від цивільно-правової відповідальності.
23. Гарантії прав працівників на охорону праці та здоров'я на виробництві.
24. Охорона здоров'я жінок, неповнолітніх і осіб зі зниженою працездатністю: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
25. Судовий порядок розгляду трудових спорів: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
26. Порядок поновлення працівника на роботі та оплати вимушеного прогулу: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
27. Права та обов'язки профспілок: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
28. Гарантії діяльності профспілок: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
29. Поняття і сторони колективного договору: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.
30. Органи з розгляду колективних трудових спорів: порівняльно-правовий аналіз законодавства України та зарубіжних країн.